

1. Van de redactie.

De oplettende lezer zal het zijn opgevallen, het vorige nummer vermeldde: Jaargang 10 - nummer 1.

Omdat echter de jaargang 2006 de 8^{ste} was, heb ik in mijn enthousiasme om een 2^e lustrum te kunnen vieren, gemakshalve de 9e jaargang maar overgeslagen. Overigens behoorde ook ik niet tot de oplettende lezers: het was iemand van buiten die mij erop attent maakte. De omissie is met het verschijnen van dit nummer weer hersteld.

U ontvangt nu Jaargang 9 - nummer 2 en het vorige nummer moet dus worden omgenummerd naar Jaargang 9 - nummer 1.

Het is er eindelijk van gekomen! Op 30 juni jl. kwamen 7 leden van onze werkgroep - min of meer - eerlijk verdeeld over 'echte' Scheepbouwers en aangetrouwd (en met uitzondering van mijn persoon allemaal vrouwen!) bijeen, om zich te buigen over de toekomst.

Tijdens deze bijeenkomst en een volgende op 27 oktober jl., zijn een aantal zaken besproken en beslissingen genomen.

De belangrijkste daarvan zijn:

- We gaan nog minimaal een jaar door;
- We gaan een stichting in het leven roepen;
- In principe zullen wij op 18 mei 2008 een familiedag organiseren. op een nog nader te bepalen locatie.

Ik ben erg blij met deze ontwikkelingen, want op deze wijze is de basis voor de werkzaamheden van de werkgroep sterk vergroot en zullen meer schouders de lasten dragen. Wij houden u permanent op de hoogte van de ontwikkelingen.

Overigens zijn nieuwe enthousiaste werkgroepleden van harte welkom!
Aanmelden: zie blz. 13.

Een ander rechtstreeks gevolg van onze eerste bijeenkomst is dat wij sinds eind juli/begin augustus een eigen website in de lucht hebben.

De echtgenoot van een vriendin van één van onze nieuwe werkgroepleden heeft de site ontwikkeld en naar ons gevoel een prima product afgeleverd. Ga zelf maar kijken en oordeel. De site is te vinden via het adres:

www.scheepsjournaal.nl.

Naast informatie over onze werkgroep, staan er op de site een fotogalerij en een stamboom. Uit een oogpunt van privacybescherming is de gehele fotogalerij en zijn de gegevens in de stamboom betrekking hebbend op nog levende personen voor onbevoegden afgedekt door een in te voeren code.

Om te voorkomen, dat die code in handen van onbevoegden valt - en dat zou kunnen als ze dit blad op internet raadplegen via onze website - stuur ik u die code separaat in de envelop, waarin ook dit nummer zit.

Waar wij erg blij mee zijn, is dat bij bezoek aan de site er een nummer wordt gespeeld van de Dixie Express, het orkest waarin ons te vroeg overleden familielid Hans Scheepbouwer piano speelde. Jannemarie als oudste dochter en haar oom Dick gaven graag toestemming voor het gebruik van de muziek.

Hoewel de site nog in ontwikkeling is (de stamboom bijvoorbeeld is nog lang niet foutloos en vertoont verder ook nog de nodige witte vlekken) staan wij uiteraard open voor suggesties en opbouwende kritiek. De site heeft een mogelijkheid om d.m.v. een email direct te reageren.

Voor het up-to-date brengen van de stamboom heeft onze aandacht, aarzel dus niet en mail ons eventuele aanvullingen en opmerkingen.

Ik wil deze redactionele column graag afsluiten met de beste wensen voor u en de uwen in deze decembermaand en u namens onze gehele werkgroep een voorspoedig, maar vooral gezond 2008 toe te wensen.



2. De oudste, de jongste en geboorten.

Het is een beetje een eentonig verhaal, maar deze rubriek moet wel blijven

bestaan, dus zolang ik geen meldingen krijg van het tegendeel, herhaal ik de mij bekende gegevens.

A. De oudste.

Sinds eind december 2004 is er geen wijziging opgetreden in de ranglijst van de oudste Scheepbouwer

Voor zover mijn gegevens reiken, is dat nog steeds **Elisabeth Scheepbouwer uit Grijpskerk**.

Zij is geboren op 26 april 1908 en is dus dit jaar **99** jaar geworden. Zij is daarmee, voor zover ik kan nagaan, opgeklommen tot de oudste levende Scheepbouwer ooit. Zij werd geboren in Utrecht, maar is nu dus al jaren Groningse (en geen Friezin, zoals ik tot nu toe veronderstelde!). Wij hopen van ganser harte dat zij de magische leeftijd van **100** zal mogen bereiken.

B. De jongste

Met de geboorte op 19 juni 2005 van Thijs Scheepbouwer, is de plaats van jongste Scheepbouwer destijds door hem overgenomen.

Maar zoals ik in mei vorig jaar al schreef, wil het er bij mij niet in dat er tussen juni 2005 en juni 2007 (nu dus inmiddels december!) geen nieuwe(re) Scheepbouwer het levenslicht heeft aanschouwd.



Laat het mij weten!

C. Geboorten

Uit het feit, dat er geen nieuwe vermelding is van de jongste, kan worden afgeleid dat er ook geen geboorten zijn gemeld. Ongeloofwaardig, maar ik heb geen andere informatie.

3. Verjaardagen en huwelijksjubilea

Calendar of Events				
M	D	W	D	V
30	31	1	2	3
6	7	8	9	10
13	14	15	16	17
20	21	22	23	24
27	28	29	30	1

Om misverstanden te voorkomen zij nog maar eens vermeld, dat wij de kinderen tot 5 jaar noemen, vervolgens elk kroonjaar (5, 10, 15 enz.) en tot slot de ouderen vanaf 80 jaar.

**2007.
december**

3	Elizabeth Gobielle	15 jaar
4	Pascal Brassé	25 jaar
6	Elisabeth H.M.	50 jaar
8	Dylan G.R. de Haan	15 jaar
11	Dymphy V. Grietje	10 jaar 60 jaar
17	Henrika	65 jaar
22	Jacob Walter	60 jaar
29	Ozzy	05 jaar

**2008.
januari**

7	Ron Bruin Hendrina	45 jaar 70 jaar
9	Madelon Botermans	05 jaar
12	Timothy James	25 jaar

18	Dennis	20 jaar
19	Albert Stronk	70 jaar
28	Danique E.T. Dielen	04 jaar

februari

2	Martinus	55 jaar
4	Louis Hilgers	60 jaar
6	Adrianus D.	55 jaar
11	Diana Morks	40 jaar
12	Jasper Glas	80 jaar
14	Kristi Lee Leddingham	25 jaar
17	Jacobus J.C.	65 jaar
19	Margrietha Snel	85 jaar
23	Wilhelmina de Keijzer	85 jaar
17	Jacob Jan Schipper	85 jaar

maart

3	A.P.J.H. Wakker	40 jaar
11	Pauline Roodhart	45 jaar
16	Elisabeth Hoencamp	85 jaar
22	Leonardus Vogels	85 jaar
23	Mark Dudley John Koelewijn[Knight]	15 jaar 45 jaar
25	Marscha	35 jaar
30	Carolina Elizabeth	45 jaar
31	Thea	20 jaar

Alle jarigen van harte gefeliciteerd namens de gehele Scheepbouwer-clan!



Een natuurlijke kerstdecoratie!

Huwelijksjubilea

2007.
december

7
Willemsen, Hermanus M.T.
en
Pieterrella H. Scheepbouwer
35 jaar

In Canada:
24
William Mitchel Scheepbouwer
en
Sharon Elaine Seltenrich
25 jaar

2008.

januari

In Canada:
9
Gordon Brian Scheepbouwer
en
Nancy Dolezal
15 jaar

14
F.A. Jansen
En
Johanna A. Scheepbouwer
60 jaar

februari

Geen jubilarissen (althans niet bij mij bekend!)

maart

17
Hendrik Heising
en
Irene Scheepbouwer
35 jaar

Ook al deze jubilarissen van harte gefeliciteerd namens de gehele Scheepbouwer-clan!

Nota bene:

Voor de goede orde merk ik nog maar eens op, dat ik niet kan instaan voor de volledigheid en/of de juistheid van de hierboven vermelde feiten, omdat mijn databank niet volledig up-to-date is. Als ik daardoor ongewild personen in de bovenstaande lijsten heb opgevoerd, die niet meer in leven zijn of huwelijken heb vermeld, die niet langer bestaan, dan betreur ik dat.

Graag ontvang ik daarover dan een reactie (met vermelding van de juiste gegevens), zodat de fout kan worden hersteld. Zijn er personen niet opgenomen, die er wel in hadden behoren te staan, dan verneem ik dat ook graag.



4. Familie(s) verhalen.

Eén van de nieuwe werkgroepleden, t.w. Trudy Barzilay-Scheepbouwer, had een fotoalbum mee genomen naar onze laatste bijeenkomst. Dat was om te smullen, zoveel prachtige (meestal zwartwit foto's van oude(re) familieleden. Het leidde er onmiddellijk toe, dat ook anderen zich voornamen de volgende keer (een) album(s) mee te nemen.

Petra Scheepbouwer-Ophof, die zeer bedreven is in het scannen van fotoalbums, verklaarde zich bereid in het bijzonder ook voor de fotogalerij op de website, scans te maken van de meest gewenste foto's, zonder ze uit het album te hoeven losmaken. Er staat u en ons dus nog wat te wachten!

Al bladerend door het album viel er een knipsel uit de Lipskrant over het **50-jarig! arbeidsjubileum** van de grootvader van Trudy tussen de bladzijden uit. Dit prachtige proza willen wij U niet onthouden:

ODE AAN SCHEEPBOUWER.

12 Augustus 1952

Vijftig jaar geleden kwam er
Eens een jongen op de zaak,
Freddy Scheepbouwer geheten,
Want voor hem lag hier een taak!

Vóór dat hij zich hier kwam melden

Werkte hij bij baas Romijn.
Waar hij weegschalen mocht maken,
Maar dat mocht zijn vak niet zijn.

Daarom stapte hij naar Lips toe,
Op de Spuiweg in de stad.
Waar hij sloten mocht gaan maken
En er ook nog succes bij had!

Voor de brandkast en de deuren,
Maakte hij een prima slot.
Want hij dacht: Als ik het zó doe,
Zorg ik, dat Lips groter wordt!

Als modelmaker heeft hij hier
Zijn bekwaamheid wel getoond ,
Daarom werd dit even later, .
Door bevordering, beloond.

't Was dan ook heel goed bekeken,
Dat hij voorman werd gemaakt.
Want voor prima Bruynzeel sloten
Werd van toen af aan gewaakt!

En hij maakte gietmodellen,

Bakken, schoten allerlei.
Droeg toen ook een snor met punten,
Want die hoorde er zo bij!

Daarbij werd hij wéér bevorderd,
Zijn promotie liep niet slecht.
En zo als men wel kan denken

Werd hij spoedig meestersknecht.

Zo is hij hier vijftig jaren

Bezig voor de zaak geweest.

Daarvoor hebben wij waardering,

Vieren wij dit gouden feest!

Dat hij lang nog mag genieten
Van zijn welverdiende rust,
(Als hij ook van ons gaat scheiden)
Voor zijn vlijt en arbeidslust!

M. Klein.

Ter verduidelijking, het ging hier over:
Frederik Petrus Scheepbouwer,
zoon van de bekende politieagent Johannes
(zie ook blz. 11 e.v.)

Hij werd geboren op 2 juli 1887 te
Dordrecht en huwde op 15 juni 1911
met Pietertje Aardoom, geboren
9 december 1888, te Puttershoek.
Het echtpaar kreeg 1 zoon, t.w. Johannes,
de vader van o.m. Trudy.

Hij mocht niet lang van zijn welverdiende
rust genieten, want op 20 december 1957
stierf hij op 70-jarige leeftijd.



Kerstmis in Afrika

Herinneringen aan Hans Scheepbouwer.

Nog niet zo lang geleden, belde ik met
Jannemarie Scheepbouwer over het
opnemen van de muziek van haar vader,
Hans Scheepbouwer, op de website.

Tijdens dat gesprek vertelde ze dat er
onlangs een herinneringsboek was
verschenen over de Dixie Express, het
orkest waarvan Hans deel had
uitgemaakt. Daarin was ook aandacht
besteed aan het afscheid van Hans,
nadat hij zo plotseling ziek was
geworden en overleed.

Met instemming van Jannemarie, die zo
als gezegd, ook graag meewerkte aan
het opnemen van de muziek op de
website, volgt hier dat stukje:

St. James Infirmary.

*Onderstaand verhaal is een verslag van
het afscheid dat de leden van de Dixie
Express namen van hun vriend, zakelijk
leider maar vooral boegbeeld van de
band: Hans.*

*Hoewel hij een imposant postuur bezat en
een opvallende feitenkennis had over van
alles en nog wat, zocht hij als muzikant de
achtergrond. Zijn pianospel kenmerkte
zich door een strakke muurvaste
begeleiding met weinig franje. Een
fundament om op te bouwen. Hans was
sedert de oprichting actief als pianist,
zakelijk leider en regel- en ritselaar Hij
overleed wel heel plotseling na een wel
heel kort ziekbed.*

*De gebeurtenissen zijn beschreven als
gezien door de ogen van een fan van het
orkest.*

Woensdag 15 februari 2005.

Verslagen was ik toen ik bericht ontving
van het wel zeer plotselinge heengaan van
Hans, niet alleen pianist en zakelijk leider,
maar vooral 'boegbeeld' van de Dixie
Express.

Een kleine telefonische rondgang langs
enkele 'Dixie Boys' bracht wat meer
details. Echter, het opmerkelijke korte

ziekbed van Hans bood weinig stof tot eneroverende verhalen.

Alleen dat het ziekbed t  kort en het heengaan t  plotseling was om het allemaal goed te kunnen bevatten. De immer zo luidruchtige Boys waren verslagen en drummer Evert, die het contact met de familie onderhield, kon me alleen vertellen dat de familie om een kort laatste Dixie-optreden had gevraagd en dat men voorafgaande aan de crematieplechtigheid nog even zou samen komen in de bekende repetitieruimte (de kapel van Frits). Een aantal bandleden met zelfkennis en kennis van hun collega-musici voorzagen een optreden Hans onwaardig, als niet eerst even zou worden gerepeteerd.

In het tot luxe woonhuis omgetoverde voormalige nonnenklooster van Frits trof ik de Boys, veelal vergezeld van hun dames. Frits toonde zich als altijd een zorgzame gastheer en was blij een bijdrage te kunnen leveren aan een professioneel optreden van 'zijn' Dixie Express.

Fantastisch was het dat kornettist Jaap, die juist aan een Portugal-vakantie was begonnen, met zijn echtgenote was teruggekomen om bij het afscheid van Hans te kunnen zijn. Verder trof ik aan Jan, voormalig banjo st van de Dixie Express en voor deze gelegenheid gevraagd om mee te doen, omdat hij immers jarenlang samen met Hans borg stond voor de stevige begeleiding, die zo kenmerkend is voor deze Amersfoortse formatie.



Bassist Piet, die juist in deze periode wat gezondheidsproblemen kende, waarvoor hij dagelijks een bezoek moest brengen aan het AZU, had deze afspraak verzet naar een opmerkelijk vroeg tijdstip, teneinde op tijd bij het afscheid te kunnen zijn. Ik was blij Piet monter en opgeruimd tussen zijn maten te zien. Zonder Hans rommelt het nu al in de ritmesectie. Als ook Piet zou ontbreken verwordt het

strakke dixie-geluid tot middeleeuws gerommel.

De heren zonderden zich af in de repetitieruimte en terstond veranderde hun verslagenheid in ongecontroleerd gekrakeel, toen het repertoire werd doorgenomen en trombonist Paul, die normaliter zijn stembanden voortreffelijk in bedwang heeft, heldhaftig zocht naar de juiste toonhoogte en de door hemzelf geschreven woorden van St. James Infirmary. Om dit nummer had de familie speciaal gevraagd en Paul had er, zoals gezegd, een emotionele tekst bij gedicht.

Hoewel het nummer tot het startrepertoire van elk beginnend bandje behoort, was het voor de Dixie Boys in deze hoedanigheid een wel heel zware opgave. Paul's tekst bleek ook niet eenvoudig in te passen in de maat van de melodie en iedereen voelde zich geroepen in Paul's tekst veranderingen aan te brengen. Paul wist echter van geen wijken [goed zo, Paul]. Bovendien bleek tot verrassing van enkelen St. James ook nog een tweede deel te hebben met een ander akkoordenvoerloop. De toch zeer geroutineerde Boys beten hier hun tanden op stuk en waren bang aldus tandeloos aan het belangrijke optreden te moeten beginnen. Het tweede deel werd dus weggelaten. Dit tot ongenoegen van Jaap, die waarachtig toch niet voor niets uit Portugal was komen vliegen. Er werd dan ook weer meer vergaderd dan geoefend en ik [als toeschouwer] hield mijn hart vast.

In het kielzog van de heren musici vertrok ik naar 'Rusthof' alwaar Hans uitgeleide zou worden gedaan. Half Amersfoort en tal van andere vrienden en bekenden van Hans schuifelden onwennig over het grind naar binnen. Nu was mij bekend, dat Hans beschikte over een enorm netwerk en dat hij dat met verve onderhield. Maar deze toeloop ging mijn stoutste verwachtingen te boven. Normaal zou je denken: die komen allemaal op de Dixie Express af, maar dat was in dit geval verre van waar.

Dit was geen 'Kroonenburg-publiek' (een enkeling daargelaten). Ter bescherming van de privacy van de vele gasten, zal ik

hier geen namen noemen, maar ik zag broeders van de Loge (zelfs uit het buitenland), ex-collega's, oude school- en buurtmakers, kaartvrienden, biertappers, horecaffers en last-but-not-least de muziekliefhebbers, alsmede de fans van de Dixie Boys.



Ik zag de mij bekende gezichten van Robert, 1^e vervangende trombonist, Rinus, die als cornettist een Marbella tournee had meegemaakt, Leo, 1^e vervangend bassist en de huidige banjoiïst Hans B. Ook de beide dappere roadies, Ed en Henk waren er. Al deze makers mogen met recht de titel 'Ere Dixie Boy' dragen en wilden Hans persoonlijk een goede reis wensen.

Bescheiden nam ik plaats in de aula achter de muzikanten, die de gehele 2^e rij in beslag namen. De smoeltjes van de heren stonden gespannen en Paul, die daarbij ook nog eens iets extra's moest brengen, had het zo te kwaad dat ik er zelf benauwd van werd.



De lege kruk van Hans.

Rond de lege piano lagen en stonden instrumenten. Houdt het dan maar eens droog.

Ik vind het niet mijn taak om in te gaan op al het gesprokene. Dat was immers zo intiem en louter bedoeld voor de aanwezigen. Opmerkelijk dapper vond ik het wel dat Hans' vrouw en beide dochters de moed en de zelfbeheersing hadden enkele zeer treffende dingen te zeggen.

Aanwezig was ook de nog opvallend heldere vader van Hans, die qua leeftijd nog knikkerles gegeven kon hebben aan Buddy Bolden en King Oliver (zo ongeveer de uitvinders van Hans' geliefde muziek).

Op een gegeven moment kwamen Hans' Dixie-vrienden naar voren, schaarden zich rond de 'lege' piano en na vakkundig aftikken van Evert (hij kan dat als geen ander) vertolkten ze St. James Infirmary, waarover bij Frits nog zo was gesteggeld, op een ongekennde subtiele en aangrijpende wijze. Paul' zang ging over die lege piano, waarop Hans' akkoorden nimmer meer zouden klinken en ondanks de ontredde ring hield hij toon en tekst vast. Ook het op het laatst ingestudeerde slotakkoord: 'D-groot' kwam er geweldig uit.



Namens de Boys nam Jaap daarop het woord. Hij had voor Hans al een pianoplekje in het Hiernamaals gereserveerd. Mensen genoeg trouwens om daar weer te netwerken. Eén ding wist Jaap zeker: de overige Dixie Boys zouden hem te zijner tijd zeker volgen.

Wat Jaap daarbij ontging is overigens de vraag of Hans dan nog wel met die Boys wilde spelen, als je inmiddels gejammed hebt met de Engel Gabriël (trombone!). Louis Armstrong, Peter Schilperoort en noem ze daar boven maar op!

Na nog enkele sprekers kwamen de Boys nogmaals naar voren. Rietblazer Peter zette 'Just a closer walk with Thee' in. Peter had me in de hal nog even verteld, dat hij verrast was door het feit dat hij dat moest inzetten en was er van overtuigd dat hij op het moment suprême kapitaal de mist zou ingaan. Er zitten nogal wat kleppen op zo'n sopraansax en je pakt, zeker als in je hoofd andere gedachten rondspoken, al gauw de verkeerde.

Doch ogenschijnlijk had Peter geen last van de zenuwen en zijn 100 jaar oude sopraansax sleurde hem door de moeilijke start heen.

De rest van de muzikanten sprong gelukkig snel bij en zo was dit een ontroerende afsluiting van een sobere doch ingrijpende plechtigheid.



Wie Hans heeft gekend, weet dat hij in staat was om in z'n eentje een halve zaal te vullen. De leegte die hij nalaat is daarom nog veel groter dan die onbemande pianokruk. Ik wens vanaf deze plek de Dixie Boys veel sterkte. Het zal nooit meer hetzelfde zijn!



Dordrecht, onze vaderstad.

In 'Gens Nostra', het maandblad van de Nederlandse Genealogische Vereniging stond in het novembernummer een boekbespreking van "Bèèh...! Groot Dordts volksverhalenboek" van de hand van Ruben A. Koman.

Omdat Dordrecht nu eenmaal onze vaderstad is, was mijn belangstelling gewekt en heb ik het onmiddellijk bij de boekhandel besteld voor ons familiearchief.

Het is een fraai vormgegeven en met veel foto's en prenten verlucht boek van ruim 200 blz., vol met (volks)verhalen over Dordrecht en haar bewoners. Rechtgeaarde Dordtenaren kan ik het van harte aanbevelen.

Ik stel mij voor in komende nummers af en toe een verhaal uit dit boek in ons journaal op te nemen.

Deze eerste keer wil ik uiteraard beginnen met **het** verhaal uit en over Dordt: 'waarom heten de Dordtenaren schapekoppen?'

Er zijn vele versies in omloop en ik heb gekozen voor de versie uit 1919 van Josef Cohen. Ik heb daarbij de destijds geldende spelling gehandhaafd.

Die Dordrechtsche schapekoppen

In deze dagen, nu men bijna niets dan eerlijke belastingvoldoeners heeft, en iedereen even verblijd is, als hij de Staat zijn penning mag schenken, zal de geschiedenis van dien Dordrechtschen schapekop niet kunnen voorvallen. Maar dit waar verhaal kan dienen voor een volgend geslacht, dat den keizer niet geeft, wat des keizers is.

Wanneer vroeger een Dordtenaar vleesch van buiten de stad invoerde, moest hij accijns betalen.

En de Dordtenaars van dien tijd zeiden: "Kan ik er onderheen komen, dan alsjeblief."

Op een goeden morgen zei een Dortsch vader tot zijn zoon: "Ik heb morgen wel zin in een schapeboutje!" Waarop de jongen antwoordde: "Vader, u heeft me uit het hart en in de maag gesproken!"

"Maar ik heb geen zin, om er de stad

rijker mee te maken. we gaan smokkelen". "Smokkelen, vader? En de belastinggaarder staat aan de poort!"

"Al stonden er dertig belastinggaarders aan de poort, we krijgen 't schaap erdoor!" Daarbij fluisterde hij den jongen iets toe, wat dezen den mond wijd van verbazing deed openen.



"Maar vader... "

"Laten we dadelijk op stap gaan!"

Ze zochten in den omtrek naar het vetste schaap, en ze betastten heel wat ruggen van blatende dieren, vóór ze hun keus hadden gevestigd. Maar eindelijk vonden ze een beest als modder, en nadat ze het hadden gekocht, keken ze elkaar verrukt aan. Het water liep hun zoo over de jassen, uit den mond.

"Gekookt met uien!" zei de vader.

"Gebraden!"

"Boven het spit"

"Houd op houd op!"

Zoodra ze alleen op 't veld stonden, haalde de zoon een pakje voor den dag, dat hij bij zich had gedragen.

"Hahahaha!" schaterde de man. "wat zullen we de belasting voor den gek houden. De knaap was onderwijl bezig het dier in jongenskleeren te steken en zette het vervolgens een muts diep over de oogen.

Het begon al zoo 'n beetje te

schemeren. Er trilden al donkere vagen door de lucht, en aan den horizon vingen de schaduwen van den nacht aan haar vleugelen te ontplooiën.

De man en de jongen tilden het schaap in de hoogte, en hielden het bij de voorpoten vast. Zoo goed en zoo kwaad het ging strompelde het dier mede - en het geleek wel, of ze een door en door vermoeid klein broertje met zich voortsleepten. Dat het vermoeid was geworden, geen wonder! Zoo'n dikke jongen ook...



Langzaam naderden ze de poort. De belastinggaarder zag hen aankomen, knikte, en maakte een praatje.

"Mooi weer!" Ze moesten wel blijven staan. "Prachtig!"

"De jongen is zeker moe, " zei de man der belasting.

"Hij kan bijna niet meer!"

"Je mag broertje wel een beetje minder eten geven. Dat veel eten is nergens goed voor!"

"Bèèèè!" riep broertje.

In korten tijd was het al in Gorinchem en Rotterdam bekend, hoe men een schaap in Dordrecht had willen smokkelen; en men lachte daarom zeer smakelijk, want men loerde er reeds lang op, om die goede Dordters een scheldnaam te geven; en men noemde hen voortaan "die schapekoppen. "

Pas op, gij gemeenten van Holland, laat geen uwer burgers de belasting

ontduiken.

Want uw gansche stad kan er tot in eeuwigheid de schande van dragen. Dordrecht's schaamte strekke u ten voorbeeld!

Zulke schapekoppen ook!

[Bronvermelding: "Bèèh...! Groot Dordts volksverhalenboek" van Ruben A. Koman. ISBN 90 5294 335 4]



Om nog maar even in Dordrecht te blijven: drie van onze werkgroepleden, t.w. Len Stronk-Scheepbouwer, haar zus Jacqueline en haar nicht Trudy Barzilay-Scheepbouwer hebben onlangs een zaterdag bij elkaar gezeten, samen met Fred, de broer van Trudy, om jeugdherinneringen op te halen.

Het onderstaande verhaal is de eerste vrucht daarvan, maar ik hoop dat er nog meer zullen volgen.

Johannes Scheepbouwer, hoofdagente van politie te Dordrecht.

We hadden een 'diender' in onze familie. Het was een echte houwdegen. Johannes Scheepbouwer was zijn naam, hij werd geboren in 1849 en stierf op 90-jarige leeftijd in 1939.

In een vorig Scheep(s)journaal werd aan hem gerefereerd. Daar er nog familieleden zijn die uit overlevering verhalen over hem kennen, zijn wij op een stormachtige zaterdagmorgen bij elkaar gekomen om al brainstormend eens te bezien wat hiervan in het geheugen is blijven hangen.

"We" zijn Trudy, Fred, Jacqueline en ikzelf. Fred bleek het beste geheugen te hebben: mooie verhalen werden opgediept - overigens niet alleen over de politieagent - waarvan we jullie enkele niet willen onthouden.

De diender was de grootvader van onze vaders. Wat uit de anekdotes naar voren komt is dat hij buitengewoon recht door zee was, geen man om mee te spotten. Geen man ook van de nuances. We zien hem in gedachten voor ons, strak in uniform, helm stevig op zijn hoofd, wapenstok bij de hand en niet bang om deze ook te gebruiken, met vaste tred door Dordt gaand. Wat hij verder nog had? Een doordringende blik in staalblauwe ogen die dwars door je heen keken . . . brrrr.

Eén van zijn taken was om 's avonds tegen sluitingstijd de cafés langs te lopen om de aanwezigen op de op handen zijnde sluitingstijd te wijzen. Het zullen de cafés langs de Riedijk zijn geweest.

Waarom de sluitingstijd zo belangrijk was? Dordrecht was dé uitgaansstad van de Sliedrechtse baggeraars die van een fikse borrel hielden. Om overlast te voorkomen diende men er wel zeker van zijn dat zij tenminste met de laatste veerpont weer richting huis vertrokken, anders bleven zij de hele nacht door Dordrecht spoken. Sluitingstijd was bijvoorbeeld in 1856 al om 11.00 uur! Om welk uur dat was in de tijd dat onze voorvader zijn rondes liep weet ik niet, maar het zal niet veel later zijn geweest.

Hij liep eerst een ronde langs de cafés en tapperijen om aan te kondigen dat de sluitingstijd nabij was en later nog eens om te controleren of men zich hieraan gehouden had en de baggeraars richting veerpont gingen. De borrels die hem door de café eigenaren werden aangeboden, sloeg hij af met de mededeling dat hij die de andere dag - buiten diensttijd - graag kwam nuttigen. Wat hij ook altijd deed.

Het was een man met overwicht. In Dordrecht woonde iemand met de naam Steketee. Steketee had een houten been en grote dorst. Als hij weer eens te diep in het glaasje had gekeken maakte hij zijn houten been los en ging hiermee de mensen te lijf. Hij was dan totaal onhandelbaar tot onze Johannes er aan kwam! Alleen hij kon Steketee kalmeren en hem zo ver krijgen dat hij zijn been weer aangespte en de rust wederkeerde.

Dat hij niet alleen maar vrienden maakte is wel duidelijk. Trudy heeft gehoord dat hij wel eens van een brug in het water is gegooid, waarschijnlijk het water van de Voorstraatshaven. Waar of niet waar? We weten het niet zeker en ook niet door wie dat is gebeurd en wat de consequenties voor hen waren. Niet mals waarschijnlijk.

Thuis was hij niet de makkelijkste en ikzelf heb wel eens het verhaal gehoord dat zijn vrouw de gewoonte had om, wanneer hij weer eens tekeer ging, de ramen wagenwijd te openen. Een probaat middel, want dan stopte hij onmiddellijk, bang als hij dan was dat de burens hem zouden horen. Dordrecht was tenslotte toch een dorp nietwaar. Hij was een zuinige man en daarom had zijn vrouw overal in huis potjes met geld verstopt, zodat zij altijd nog wel iets achter de hand had.

Trudy weet te vertellen dat mijn vader, als kind, deze politieagent die dus zijn grootvader was, iedere zaterdag op het middaguur een ons beste ham en een daalder moest brengen. Waarom? Ik zou het niet weten, mijn vader heeft me dit bij mijn weten nooit verteld. Johannes zat bij zijn komst dan al met mes en vork in de hand klaar om vervolgens, zonder dank je wel te zeggen, de ham naar binnen te werken. Mijn vader kon direct weer vertrekken.

Hoe zag het Dordrecht van Johannes er eigenlijk uit? In het jaar 1849, zijn geboortjaar, was 81,7% van de hoofden van de bevolking in Dordrecht zelf geboren, 10% in Zuid Holland, er was een klein percentage Belgen en Duitsers die overigens ook al lang in Dordrecht woonden. Het zal een gemeenschap zijn geweest waar iedereen iedereen kende.

Politieagenten hoorden tot de lagere sociale orde en waren vaak eerst arbeider geweest. Net

zoals Johannes dus. De taken bestonden voornamelijk uit het handhaven van de openbare orde. De criminaliteit beperkte zich tot kruimeldiefstallen, vechtpartijen en openbare dronkenschap.

Wat ook niet mocht was in het openbaar matten kloppen, secreten legen, vuil in de havens of grachten gooien, wateren, sneeuwballen gooien. Het was toch wat. Hiertegen moest Johannes dus optreden, eerst als agent, later als hoofdagent.



In 1908 beschikte de stad over 64 agenten die 12 uur (!) achter elkaar dienst deden. Dit aantal was verdeeld over 7 wijken. (uit Geschiedenis van Dordrecht, W. Frijthof).

Het politiebureau – destijds de hoofdwacht geheten – was vanaf 1860 gevestigd in het pand Groenmarkt 75/77. Het pand was oorspronkelijk een brouwerij geweest met de naam ‘Het Roode Hert’ en in 1759 aangekocht door de Gemeente die er eerst een postkantoor in vestigde en later ook de hoofdwacht van de politie.

In Dordt ging het er destijds heel wat ‘dorpser’ aan toe dan nu. De sfeer was totaal anders. Mijn moeder (geboren in 1910) vertelde wel eens dat de mensen na het werk hun stoel pakten en vóór het huis op straat gingen zitten. En dat als je langs liep, je het ongemakkelijke gevoel had dat je besproken werd.

En dat háár moeder bijvoorbeeld wanneer zij vis bakte, dat niet alleen voor haar eigen gezin deed maar voor de halve straat. Als je wat had werd het blijkbaar gedeeld. Straten en pleinen droegen soms andere namen of werden in de volksmond anders genoemd. Mijn oma sprak niet over het Scheffersplein maar over de Beurs. Aardbeien waren arebeien of arebeziën.

Er was een sterke klassenscheiding. Voetballen was een elitaire sport, je kon niet zomaar lid van de voetbalvereniging worden. Zwemmen mocht je niet overal, sommige zwemgelegenheden waren niet voor Jan en Alleman.

Wij weten niet op welke leeftijd Johannes werd gepensioneerd. Zijn foto hing in ieder geval bij verschillende politiebureaus aan de wand en hij werd met respect ten voorbeeld gesteld.

Weet u ook nog iets over deze illustere figuur, of heeft u zelf ook zo'n kleurrijke voorvader? Zet u in, graaf in uw herinneringen. Laat het Otto (en ons) weten!

Trudy, Fred, Jacqueline en Len



De ster van Bethlehem.

5. Financiën.

Het mag inmiddels als bekend worden verondersteld dat donaties - waarvan een ieder voor zichzelf de hoogte vaststelt - vòòr 1 februari van elk jaar dienen te worden overgemaakt op rekening **8535816 t.n.v.**

"Het Scheep(s)journaal te Wassenaar"

Graag moge ik u daarom uitnodigen uw bijdrage voor het jaar 2008 één dezer dagen op onze girorekening over te maken. U verzekert u daarmee in ieder geval van toezending van ons 'Scheep[s]journaal' voor dat jaar.

6. Tenslotte.

Helemaal tot slot nog een keer de verschillende mogelijkheden om de ongetwijfeld vele komende inzendingen aan de redactie te doen toekomen!

Om het Uw redacteur zo veel mogelijk naar de zin te maken, wordt toezending van te plaatsen bijdragen via e-mail of door middel van een floppy erg op prijs gesteld!

Postadres : Crocusstraat 43
2241 VX
Wassenaar

Fax : 070-5146549

Bellen (vast) : 070-5112963

Bellen (mobiel) : 06-42 38 86 81

E-mail : hoesch@wanadoo.nl

Website : www.scheepsjournaal.nl



Wie wil, mag onder de mistletoe